

จีนซ้อมรบที่เฉิงตูเพื่อขู่อินเดีย?

พรพล น้อยธรรมราช STA2

ทุกครั้งที่จีนมีการซ้อมรบ มักจะมีประเด็นด้านยุทธศาสตร์และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอยู่เสมอ โดยเฉพาะล่าสุดที่เว็บไซต์ chinadaily.co.cn ได้เผยแพร่ภาพการซ้อมรบร่วมกองทัพบกและกองทัพอากาศของกองทัพปลดแอกประชาชนจีนหรือ PLA (People's liberation army) ณ ที่ราบสูงในเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน บนที่ราบความสูง 4,500 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่จีนซ้อมรบด้วยยุทธโธปกรณ์และเครื่องกระสุนจริงบนแผ่นดินที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลขนาดนั้น ซึ่งหากดูจากภาพที่เผยแพร่ออกมานั้น ก็คงจะเข้าใจได้ว่านี่ไม่ใช่การซ้อมรบที่จีนต้องการแสดงเทคโนโลยีอันล้ำหน้าด้านการทหาร เพราะอาวุธที่นำมาใช้ซ้อมรบนั้นเป็นเพียงยุทธโธปกรณ์ธรรมดาและยังค่อนข้างเก่า ฉะนั้นนัยยะสำคัญของการซ้อมรบครั้งนี้ น่าจะอยู่ที่ “4,500 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล” ซึ่งแน่นอนว่าการซ้อมรบในที่สูงขนาดนี้คงจะมีผลต่อการรบในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการที่ต้องเผชิญกับความเบาบางของก๊าซออกซิเจน ซึ่งมีผลต่อการเผาไหม้ของดินขับของเครื่องกระสุน และยังทำให้ทหารเหนื่อยอ่อนเร็วยิ่งขึ้น ฉะนั้นเมื่อพิจารณาแล้วก็น่าแปลกใจว่าทำไมจีนถึงต้องลงทุนขึ้นไปซ้อมรบในที่สูงขนาดนั้น และยังตั้งใจเผยแพร่ให้ทั่วโลกได้เห็น แม้จะใช้อาวุธธรรมดาในการซ้อมรบ อีกทั้งยังบังเอิญซ้อมรบหลังจากผู้นำอินเดียไปเยือนพม่า และรับการมาเยือนของผู้นำเวียตนามและพม่าได้ไม่นานอีกด้วยหาก

บนความสูง 4,500 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลนั้น ถือเป็นระดับของพื้นที่ที่สูงทีเดียว และสร้างปัญหาให้กับการทำงานที่ต้องใช้พลังงานอย่างมาก หากใครเคยขึ้นไปเที่ยวดอยอินทนนท์ คงจะเคยเห็นป้ายเตือนประมาณว่าอย่าวิ่งเนื่องจากจะทำให้หายใจไม่ทัน ซึ่งยอดดอยอินทนนท์เองมีความสูงเพียงราว 2,500 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล หรือกรุง La Paz เมืองหลวงของประเทศโบลิเวียที่เป็นเมืองหลวงที่อยู่สูงที่สุดในโลกคือราว 3,250-4,100 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งเมื่อมีการแข่งขันฟุตบอลระดับชาติที่ทีมชาตินั้นๆ ต้องไปเยือนกรุง La Paz ของทีมชาติโบลิเวีย ซึ่งถึงแม้จะเก่งเพียงใดก็ตาม แต่ก็มักพลาดทำให้กับทีมชาติโบลิเวียเสมอ เพราะผู้เล่นหายใจกันไม่ค่อยทัน จนหลายชาติประทั่งให้โบลิเวียย้ายสนามเหย้าไปที่อื่น สำหรับการรบก็เช่นกัน แน่แน่นอนว่าถึงแม้กองทัพนั้นๆ จะมีศักยภาพเพียงใด แต่หากต้องไปรบในบริเวณที่เหนือกว่าระดับน้ำทะเลมากๆ เกิดสภาพไม่คุ้นชินหายใจไม่ทัน รวมถึงไม่เคยมีข้อมูลหรือใช้อาวุธในระดับความสูงมากๆ มาก่อน ย่อมก่อให้เกิดการเสียเปรียบต่อฝ่ายตรงข้ามที่คุ้นชินกับพื้นที่และการหายใจในบริเวณที่มีออกซิเจนน้อยกว่าปกติ การที่

เงินลงทุนไปฝึกรบในความสูงขนาดนั้น ก็หมายความว่าเงินนั้นต้องการเตรียมพร้อมในโอกาสที่จะมีการรบในระดับพื้นดินสูงกว่าน้ำทะเลมากๆ เพื่อให้มีข้อมูลที่สามารถนำไปปรับใช้หากมีความต้องการใช้กำลังจริง แต่แน่นอนว่า คำถามต่อมาคือกับใคร ซึ่งโอกาสที่จีนจะต้องใช้กองกำลังในการรบที่ความสูงขนาดนั้น ในจีนเองก็ยังมีแต่ประเด็นเรื่องความขัดแย้งในทิเบต ซึ่งที่ราบสูงทิเบตนั้นมีความสูงราว 4,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล แต่ก็คงจะเป็นไปไม่ได้ที่จีนจะเอาอาวุธไปถล่มทิเบต แต่ถ้ากับประเทศที่ติดกับจีนผ่านชายแดนทิเบตนั้น ก็มีความเป็นไปได้

เร็วๆ นี้ อินเดียได้มีการขยับเข้าหาประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครั้งใหญ่และอย่างเปิดเผย ซึ่งถึงแม้ตามข่าวจะกล่าวกันได้รับการสนับสนุนหรือสั่งโดยสหรัฐอเมริกา แต่การขยับครั้งนี้ นักวิเคราะห์ชี้ว่าค่อนข้างจะสะท้อนไปถึงจีนเลยทีเดียว โดยที่นายกรัฐมนตรีของอินเดียนาย Manmohan Singh นั้นได้เดินทางไปเยือนประเทศพม่า และประธานาธิบดีเต็ง เส่ง ของพม่าก็ได้เดินทางไปเยือนอินเดียอย่างเป็นทางการในช่วงต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา โดยมีการเจรจาด้านการแก้ไขข้อพิพาทชายแดน และความร่วมมือทางการค้า การรวมถึงการที่อินเดียจะให้เงินกู้แก่พม่าเพิ่มเติมจำนวน 500 ล้านดอลลาร์ (ราว 1.5 หมื่นล้านบาท) นอกจากนี้ในช่วงเดียวกัน ประธานาธิบดี Truong Tan Sang ของเวียดนามก็ได้เดินทางไปเยือนอินเดียอย่างเป็นทางการเพื่อหารือกันเพื่อสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partnership) ระหว่างทั้งสองประเทศ และที่ตลกร้ายก็คือในขณะที่ประธานาธิบดีของเวียดนาม ซึ่งเป็นผู้นำสูงสุดของประเทศกำลังเยือนอินเดีย เวียดนามได้ส่งนาย Nguyen Phu Trong หัวหน้าพรรคคอมมิวนิสต์เวียดนามไปเยือนจีนเพื่อหารือเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาข้อพิพาททางทะเล ซึ่งถือเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนถึงลำดับการให้ความสำคัญในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือทางการทูต

การที่อินเดียเคลื่อนไหวเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้น แม้ว่าหลายฝ่ายจะเชื่อว่าเป็นการดำเนินการภายใต้การกำกับของสหรัฐฯ แต่อันที่จริงก็เป็นสิ่งที่อินเดียต้องการอยู่แล้ว ซึ่งที่ผ่านมาอินเดียเองก็มีความพยายามอยู่หลายครั้ง ครั้งนี้เองก็เช่นกัน แต่ในครั้งนี้อาจจะต่างจากครั้งก่อนๆ เนื่องจากเวียดนามกำลังมีข้อพิพาทในน่านน้ำทะเลจีนใต้อย่างรุนแรงกับจีน ส่วนพม่าเองก็กำลังต้องการปิดหน้าปิดตาประเทศตัวเองใหม่ สภภาพประเทศรัฐบาลทหาร และผันตัวเองเข้าสู่ระบบการค้าเสรี จะเห็นได้จากการที่พม่าปล่อยนักโทษการเมืองจำนวนมากเมื่อเร็วๆ นี้ ส่วนทางสหรัฐฯ ก็แสดงสัญญาณที่ชัดเจนในการสนับสนุนเวียดนามในด้านต่างๆ และพร้อมยกเลิกข้อห้ามเก่าๆ เช่นการพยายามยกเลิกกฎหมายของตนเองที่ห้ามขายอาวุธในเวียดนาม รวมถึงท่าทีการพยายามทบทวนความสัมพันธ์ของตนเองกับพม่า ทำให้สถานการณ์โดยรวมนั้นถือเป็นแรงสนับสนุนสองต่อให้กับอินเดียในการเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ทั้งสหรัฐฯ และอินเดียนั้นมีจุดประสงค์ร่วมกันคือควบคุมการขยายอิทธิพลของจีนทั้งในระดับภูมิภาค และระดับโลก

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างจีนกับอินเดียนั้น หากมองย้อนกลับไปจะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศนี้มีความสัมพันธ์กันแบบขึ้นๆ ลงๆ แบบเตี้ยวัดเตี้ยวร้าย เรียกได้ว่าไม่ได้เป็นมิตรแท้และศัตรูถาวรกันแต่อย่างใด ตั้งแต่การร่วมมือกันต่อต้านระบอบจักรวรรดินิยมช่วงต้นทศวรรษ 1950 ความขัดแย้งกันเรื่องทิเบตและข้อพิพาทเขตแดนปลายยุค 1950 ความขัดแย้งเรื่องปากีสถานในทศวรรษที่ 1960 ความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาเขตแดนในยุค 1980 ความขัดแย้งด้านนิวเคลียร์ในปลายยุค 1990 จนมาถึงข้อตกลงความสัมพันธ์อันดีต่างๆ ในต้นสหัสวรรษ 2000 ในด้านการร่วมมือด้านการค้าและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมาอินเดียค่อนข้างกังวลกับการที่จีนแผ่อิทธิพลทั้งด้านเศรษฐกิจและการทหารในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และที่สำคัญคือการพยายามเข้ามามีอิทธิพลในมหาสมุทรอินเดียของจีนผ่านการสนับสนุนพม่าและปากีสถาน ซึ่งรายหลังที่เป็นไม้เบื่อไม้เมากับอินเดียมาตั้งแต่แบ่งแยกประเทศ อันที่จริงจีนเองได้สนับสนุนปากีสถานมานานแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อสงสัยที่ว่าจีนเป็นผู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านนิวเคลียร์ให้กับปากีสถาน ยิ่งไปกว่านั้นในช่วงหลังจีนได้สร้างถนนจากจีนผ่านทั้งพม่าและปากีสถานพร้อมกับสร้างท่าเรือไว้ที่ทั้งสองประเทศเพื่อย่นระยะเวลาการขนส่งสินค้าทางเรือโดยไม่ต้องไปอ้อมที่แหลมมลายู ซึ่งสำหรับอินเดียแล้วนี่คือภัยคุกคาม และถือเป็นการกระโดดข้ามมาขยายอิทธิพลในมหาสมุทรอินเดียของจีน ฉะนั้นเมื่อได้ทีที่เวียดนามกำลังมีปัญหากับจีน อินเดียจึงกระโดดไปผูกสัมพันธ์กับเวียดนามร่วมกับสหรัฐฯ เพื่อที่จะสร้างอิทธิพลของตัวเองในทะเลจีนใต้ ยิ่งไปกว่านั้นผู้เชี่ยวชาญบางคนยังเชื่อว่า อินเดียอาจจะกำลังตั้งใจสร้างเวียดนามให้เป็น ‘ปากีสถานของอินเดีย’ และใช้เวียดนามเป็นช่องทางในการเจาะประเทศจีนเหมือนที่จีนใช้ปากีสถานกับอินเดีย

ฉะนั้น เมื่อกลับมามองที่การซ้อมรบของจีนที่ผ่านมา จึงเหมือนเป็นการยิงปืนขึ้นฟ้าเพื่อเตือนอินเดียว่าใครคือเจ้าถิ่น เพราะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าอินเดียพยายามเข้าหาประเทศที่ยังมีข้อพิพาทเรื่องดินแดนกับจีนอย่างเช่นเวียดนามที่กำลังมีข้อพิพาทด้านเขตแดนในเกาะแก่งต่างๆ ในน่านน้ำทะเลจีนใต้กับจีน รวมถึงเร็วๆ นี้ที่อินเดียมีการเจรจาตกลงกับญี่ปุ่นในการซื้อขีปนาวุธทะเลเป็นครั้งแรกซึ่งจะจัดขึ้นในปีหน้า ซึ่งถือเป็นครั้งแรกที่ทั้งสองจะมีการซ้อมรบระหว่างกัน โดยญี่ปุ่นเองก็ยังมีข้อพิพาทเรื่องในหมู่เกาะในน่านน้ำทะเลจีนตะวันออก จีนเองก็พร้อมได้กลับด้วยประเด็นข้อพิพาทด้านเขตแดนที่อินเดียยังคงมีอยู่กับจีน ซึ่งในปัจจุบันอินเดียยังคงมีปัญหาข้อพิพาทชายแดนระหว่างจีนอยู่สองจุดใหญ่ๆ คือบริเวณ Aksai Chin อยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของอินเดียใกล้ๆ แคชเมียร์และ

บริเวณ Arunachal Pradesh ทางตะวันออกของอินเดีย โดยเฉพาะในแคว้น Arunachal Pradesh นั้น เคยขัดแย้งกันอย่างรุนแรงจนเกิดสงครามระหว่างอินเดียกับจีนในปี 1962 (Sino-Indian War of 1962) มาแล้ว ซึ่งอินเดียนั้นก็เป็นฝ่ายพ่ายแพ้ และแม้สุดท้ายจีนซึ่งตอนนั้นได้ยึด Arunachal Pradesh ได้เกือบทั้งหมด จะยอมยกดินแดนคืนให้และยอมถอนกำลังกลับเข้าไปยังหลังเส้นแบ่ง McMahon Line(*1) แต่ก็ได้สร้างแผลประวัติศาสตร์ให้กับอินเดียจนกระทั่งทุกวันนี้ ฉะนั้น การซ่อมระบบที่ราบสูงกว่า 4,500 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลของจีนในครั้งนี้นี้ ยังเป็นการเตือนใจและตอกย้ำอินเดียถึงการพ่ายแพ้ในครั้งนั้น

อย่างไรก็ตาม การกล่าวเช่นนี้อาจจะดูรุนแรงไปสำหรับความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ เนื่องจากการเคลื่อนไหวเชิงสัญลักษณ์เช่นนี้ยากจะคาดเดา แม้ว่าจีนอาจจะล้อมรอบชาวโลกเพื่อปรามความเคลื่อนไหวของอินเดียจริง แต่ก็คงเป็นไปได้ยากมากโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่ทั้งสองประเทศจะยกยุทธโศปกรณ์ขึ้นมาห้าห้ากันเหมือนเมื่อก่อน หรือแม้แต่เวียดนามกับจีนเอง ที่นักวิเคราะห์บางคนกล่าวว่าอินเดียจะสร้างให้เป็น ‘ปากีสถานของอินเดีย’ ก็คงยากที่จะทั้งสองจะจับอาวุธหนักมาโจมตีกัน และเวียดนามเองก็คงไม่ยอมให้ตัวเองกลายเป็น ‘ปากีสถานของอินเดีย’ ตามที่อินเดียต้องการ นอกจากนี้ทั้งอินเดียและเวียดนามเอง ก็คงไม่ยอมทำตามความต้องการของสหรัฐฯ ง่ายๆ เพราะโดยพื้นฐานแล้วทั้งสองประเทศค่อนข้างเป็นอิสระ และไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศใดประเทศหนึ่ง คงไม่ใช่เรื่องง่ายที่สหรัฐฯ จะสามารถเข้ามาสั่งการอะไรได้ง่ายๆ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อมองไปถึงเรื่องเศรษฐกิจ แน่นนอนว่าทั้งอินเดียและเวียดนาม รวมถึงพม่า ต่างก็ต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน ฉะนั้น ก็อาจจะมองได้ว่าการที่อินเดียเคลื่อนไหวเข้ามาผูกสัมพันธ์กับประเทศทางแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อาจจะไม่มีอะไรซับซ้อนไปกว่าสิ่งที่อินเดียจำเป็นต้องทำอยู่แล้วไม่ว่าจะเกี่ยวหรือไม่เกี่ยวกับจีนก็ตาม สุดท้ายจีนเองอาจจะไม่ได้มีอะไรให้ต้องกังวลอย่างที่คิด เพราะว่าเอาเข้าจริงแล้วความสัมพันธ์ทวิภาคีระหว่างจีนกับอินเดีย และพหุภาคีระหว่างจีนกับประเทศในอาเซียนนั้น ได้พัฒนาไปไกลกว่าที่ผ่านมามากแล้ว

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมองสถานการณ์ดังกล่าวด้วยความคิดแบบใดก็ตาม สิ่งที่เราเห็นได้อย่างชัดเจนทั้งในปัจจุบันและอนาคตจากสถานการณ์นี้คือการที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นได้กลับมาเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ของมหาอำนาจโลกอีกครั้ง นับแต่สิ้นสุดสงครามเย็น เรียกได้ว่าแค่เพียงสหรัฐฯ ละความสนใจจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปสู่ตะวันออกกลางเพียงสองทศวรรษ เมื่อกลับมาอีกทีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่สหรัฐฯ เคยมีอิทธิพลอยู่เก่าก่อนก็ไม่เหมือนเดิมอีกต่อไปเมื่อจีนสามารถแผ่อิทธิพลของตนเข้ามาในภูมิภาคนี้ได้อย่างประสบความสำเร็จ ฉะนั้น เมื่อสหรัฐฯ จะกลับเข้ามาอีกครั้งกับจีนที่กำลังมีอิทธิพลในภูมิภาค รวมถึงมีผู้เล่นเก่าในบทบาทใหม่อย่างอินเดียเข้ามาร่วมด้วย ก็หมายความว่าผลประโยชน์มหาศาลกำลังเตรียมหลั่งไหลเข้าสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกครั้ง ซึ่ง

นำไปสู่คำถามสำคัญว่า ASEAN 2015 จะตกลงผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่อย่างไร และในทิศทางใด รวมถึงประเทศไทยจะสามารถตกลงผลประโยชน์ได้มากแค่ไหนทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค เพราะเห็นๆ กันอยู่แล้วว่าจีนนั้นจัดซ้อมรบเพื่อจะบอกชาวโลกว่า จีนหวังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากเพียงใด

(*1) *McMahon Line* คือ เส้นแบ่งเขตที่ตกลงร่วมกันระหว่างอังกฤษกับทิเบตตามข้อตกลงร่วม 'Simla Accord' ปี 1914 แม้จีนจะยังคงคัดค้านข้อตกลงร่วมดังกล่าว แต่ *McMahon Line* ยังคงเป็นเส้นแบ่งเขตแดนระหว่างจีนกับอินเดียจนถึงปัจจุบัน โดย *McMahon Line* ตั้งอยู่ทางตะวันออกของอินเดียติดกับทิเบตของจีน *McMahon Line* ตั้งชื่อตาม Sir Henry McMahon เลขาธิการต่างประเทศของ British India ในสมัยนั้น ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะสำรวจพื้นที่ดังกล่าว

ที่มา : <http://dtad.dti.or.th>
